

DĖL AKTUALIŲ KLAUSIMŲ ASOCIACIJŲ VEIKLOJE

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) dėkoja Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai (toliau – Taryba) už kvietimą pasidalinti svarbiais klausimais dėl asociacijų veiklos ir parodytą iniciatyvą atnaujinti rekomendacijas, kurios padėtų asociacijoms bei jų nariams geriau suprasti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – KĮ) reikalavimus, įsivertinti, kokie veiksmai kelia konkurencijos ribojimo riziką, paskatinti rūpintis konkurencijos teisės pažeidimų prevencija.

LVK, vienai didžiausių verslus vienijančių organizacijų Lietuvoje, vykdam aktyvią lobistinę veiklą, taip pat daugeliui kitų jos atstovaujamų asociacijų, praktikoje kyla daug neaiškumų dėl asociacijos galimybių atstovauti savo narių bendrą poziciją įvairiais su jų veiklos sąlygomis susijusiais teisinio reguliavimo klausimais. Viešai prieinamų rekomendacinio, išaiškinančio pobūdžio Tarybos dokumentų stoka, asociacijų veiklos intensyvėjimas ir sprendžiamų problemų sudėtingėjimas, taip pat pastarųjų metų Tarybos praktika sąlygoja Tarybos ir verslo didesnio bendradarbiavimo ir susikalbėjimo poreikį. Nepaisant to, kad klausimų kyla itin daug ir įvairių, priklausančių nuo konkretaus ūkinės veiklos sektoriaus ypatumų, žemiau pristatome esminius klausimus, į kuriuos prašome atsižvelgti ir pateikti paaiškinimus, aktualizuojant Tarybos rekomendacijas. Kartu tikimės, kad tokios rekomendacijos bus periodiškai peržiūrimos, atnaujinamos, o dialogas su asociacijomis bus Tarybos veiklos prioritete.

1. Asociacijoms kyla klausimų, ar teisėkūros proceso metu, kai kuriamas/keičiamas teisinis reguliavimas, susijęs su asociacijos narių veiklos sąlygomis, asociacija gali formuoti bendrą savo narių poziciją ir jeigu taip, tai kaip, koku būdu ir kokiomis konkrečiomis sąlygomis, kad nebūtų pažeisti konkurencijos teisės reikalavimai? Svarbu paminėti, kad asociacijos vadovybė dažnu atveju viena, be narių įsitraukimo, diskusijų, negali suformuoti bendros asociacijos narių pozicijos. Dalyvavimas teisėkūros procese dažnai suponuoja būtinumą, teikiant pasiūlymą dėl teisės aktų turinio, jį pagrįsti konkrečiais asociacijos narių veiklos duomenimis, teikti argumentuotą ir aptartą poziciją dėl teisinio reguliavimo.

2. Naujausioje Tarybos praktikoje, kurioje buvo nagrinėti asociacijos veiksmai teisėkūros proceso metu, akcentuojama ir asociacijos „reikšminga įtaka“ galutiniam valdžios institucijų sprendimui. Kokią reikšmę tam, ar galėtų būti nustatytas konkurencijos teisės pažeidimas, turi tai, kad bendra asociacijos narių pozicija turi „reikšmingą įtaką“? Kokiais kriterijais remiantis galėtų būti vertinama, ar įtaka yra „reikšminga“? Kaip pačios asociacijos turėtų įsivertinti, ar bendra narių pozicija turės „reikšmingą“ įtaką? Svarbu paminėti, kad asociacijos tikslas ir yra pateikti pasiūlymą, kuris būtų priimtas (t. y. turėtų kuo didesnę „įtaką“), todėl atsakymai į šiuos klausimus yra itin svarbūs.

3. Kokių klausimų asociacijos nariai negali tarpusavyje aptarinėti asociacijos veikloje, diskutuodami dėl teisės akto projekto, asociacijai turint tikslą teisėkūros iniciatyvos teisę turintiems subjektams pateikti pasiūlymą dėl teisės akto projekto? Šiuo atveju reikėtų labai detalaus ir išsamaus paaiškinimo, nes ūkinės veiklos sektoriai gali sąlygoti skirtingą aptariamų klausimų pobūdį. Todėl ne bendro pobūdžio, bet konkretūs atvejų vertinimai būtini verslo bendruomenei.

4. Ar asociacija gali pateikti bendrą savo narių poziciją valstybės institucijoms dėl naujai rengiamų ar keičiamų teisės aktų ir jeigu taip, kokioms sąlygoms esant ir kokių reikalavimų laikantis tai turi būti atliekama, kad procesas nebūtų sietinas su konkurencijos taisyklių pažeidimais? Ko turėtų vengti asociacijos, teikdamos komentarus dėl teisės aktų projektų? Primintina, kad dažniais atvejais valstybės institucijos formuoja įvairias darbo grupes, į kurias diskusijoms, konsultacijoms kviečia

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103 Vilnius
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

asociacijos atstovą (ne visus narius) pristatyti bendrą asociacijos narių poziciją. Kyla neaiškumų, kaip ir kokių reikalavimų laikantis asociacija turėtų atstovauti savo narių bendrus interesus minėtuose darbo formatuose. Galbūt būtų tikslinga į tokio pobūdžio darbo grupes įtraukti ir Tarybos atstovus, kas užtikrintų konkurencijos taisyklių laikymąsi.

5. Kokie būtų pavyzdžiai iš dažniausiai pasitaikančių, rizikingų konkurencijos teisės aspektais, situacijų, kai asociacija negali formuoti, atstovauti, teikti institucijoms ar viešai pristatyti bendrą asociacijos nuomonę/poziciją, o asociacijos nariai turėtų savarankiškai pateikti šias nuomones/pozicijas?

6. Kokių elgesio standartų turėtų laikytis asociacijos nariai teikdami asociacijos vadovybei, o asociacijos vadovybė gaudama iš narių komerciškai jautrią informaciją, reikalingą lobistinei veiklai vykdyti, kad tokie asociacijos narių ir atitinkamai asociacijos vadovybės veiksmai nebūtų laikomi konkurentų draudžiamu susitarimu KĮ prasme?

7. Kokią informaciją, reikalingą asociacijos lobistinei veiklai vykdyti, asociacijos nariai gali teikti asociacijos vadovybei, ir kaip pastaroji turi užtikrinti konkretaus asociacijos nario komerciškai jautrios informacijos apibendrinimą bei neatskleidimą kitiems asociacijos nariams, kad tokie asociacijos narių ir asociacijos vadovybės veiksmai nebūtų laikomi konkurentų draudžiamu susitarimu KĮ prasme?

8. Kokią informaciją, reikalingą asociacijos lobistinei veiklai vykdyti, asociacijos nariai apskritai negali teikti asociacijos vadovybei, net jei pastaroji užtikrina, kad konkretaus asociacijos nario individuali komerciškai jautri informacija būtų apibendrinta ir nebūtų atskleidžiama kitiems asociacijoms nariams?

9. Ar asociacijos nariai gali derinti ir turėti bendrą poziciją bei argumentus dėl numatomo teisinio reguliavimo, kai tai neapima keitimosi duomenimis ir kita narių informacija? Pavyzdžiui, ar asociacijos nariai teisėkūros procese nesikeisdami duomenimis ir kita narių informacija, gali turėti suderinta poziciją dėl darbo santykius reguliuojančių teisės aktų nuostatų, mokesčių dydžio, rinkliavų, valstybės reguliuojamos privačių asmenų kainodaros ir pan.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad LVK ir jos atstovaujamos asociacijos kelia ne tik su dalyvavimu lobistinėje veikloje, bendradarbiavimu su valstybinėmis institucijomis susijusius klausimus. Asociacijos domisi, kaip visgi atskirti, kur yra riba tarp nesąžiningos konkurencijos veiksnių ir konkurenciją ribojančių susitarimų. Atsižvelgiant į tai, būtų tikslingas komentaras, paaiškinant santykį tarp KĮ 5 ir 15 straipsnių. Taip pat keliami klausimai, ar asociacijos gali kaupti informaciją apie kiekvieno savo nario teikiamas paslaugas, produktus, siejant su tuo, kad gaunamos užklausos ar kvietimai į renginius tam tikrus produktus kuriantiems asociacijų nariams. Neaiškumų yra ir dėl informacijos apimtys, kuria gali keistis asociacijos nariai, kaip asociacijos turėtų užtikrinti, kad jos narių rekomendacijų/paslaugų siūlymas kitiems asociacijos nariams susirašinėjimo grupėse, bendradarbiavimo platformose nepažeistų konkurencijos teisės reikalavimų.

Pažymėtina, kad atnaujinant rekomendacijas labai svarbu, kad komentaruose, paaiškinimuose būtų pateikta kuo įvairesnių pavyzdžių dėl asociacijų tinkamos ir netinkamos elgsenos. Kaip minėta, verslo bendruomenė tikisi išsamių, detalių ir su realaus gyvenimo pavyzdžiais sietinų išaiškinimų.

Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta, manome, kad aukščiau pateikti klausimai, atskleidžiantys su kokiomis problemomis ir iššūkiais, laikydamiesi konkurencijos taisyklių, susiduria verslo atstovai, padės Tarybai aktualizuoti rekomendacijas, kaip nepažeisti konkurencijos teisės reikalavimų asociacijų veikloje.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Emilis Ruželė